

„Trubadurul”, premieră la Opera Maghiară din Cluj-Napoca

(Costin Popa – 30 martie 2014)

După întâia reprezentare națională a trilogiei Verdi-Schiller, „Ioana d’Arc”, „Hoții” și „Luisa Miller”, Opera Maghiară a ales ca următoare premieră a stagiunii, tot un titlu verdian, cunoscutul opus „Trubadurul”, care nu se mai cântase de peste 25 de ani în teatrul de pe malul Someșului. Așteptările au fost împlinite. Rar mi-a fost dat să văd așa o dezlănțuire de entuziasm, la final, din partea unui public extrem participativ. Desigur, populara partitură dar și producția în sine, interpretarea vocal-instrumentală, au fost cauzele acestor explozii de ovații și aplauze cadențate la apariția individuală a cântăreților și realizatorilor. Atmosferă de stadion! Melomanii clujeni, care au umplut până la refuz sala Operei Maghiare, merită un cald elogiu pentru dragostea cu care înconjoară arta lirică și artiștii.

Tablouri dintr-o expoziție

Directorul general al teatrului, Gyula Szép, a încredințat producția echipei conduse de regizorul Jenő Szabó, beneficiar al colaborării cu scenograful Attila Venczel, creatoarea de modă Andrea Ledenyák și semnatara mișcării scenice Melinda Jakab. A fost pusă în pagină o viziune modernă, inedit imaginativă, mobilă în platou, coerent concepută și împletită cu elemente clasice, îndeosebi în ceea ce privește desenul frumoaselor costume.

Scenă din actul al II-lea

Câteva rame foarte mari de tablouri s-au aflat pe scenă, spre a reproduce cadre populare populate de eroi, descriind acțiunea. Suntem ca într-o expoziție în care simezele conțin gravuri de epocă, o expoziție care prinde viață și incită. Din și printre tablouri, trama se înfiripă în planuri bine definite, cu atitudini potrivite și mișcări câteodată esențializate. Reușite au fost scenele de ansamblu cu țigani, amenințările reciproce ale celor două tabere din actul secund – a lui Manrico și a Contelui de Luna – când soldații parcă sunt nerăbdători să iasă din cadrele tablourilor pornind la luptă și scena „Miserere” în care, din spatele unei rame zăbrelite, Manrico își ia adio de la Leonora iar prizonierii își cântă lamento-ul apropierei morții.

De fapt, regizorul a ținut să ne introducă încă de la început în atmosfera așa-zisei expoziții și a acțiunii, întrucât tablourile cu portretele eroilor erau prezente în foyer, iar prin public se plimbau... soldații Contelui de Luna și călugărițele de la mănăstirea unde intenționa să se retragă Leonora. Mai mult decât atât, în pauza de după actul al II-lea, Azucena a mers singură (ce curaj!) la bufet (poate voia... o prăjitură, o cafea?!?), numai că vigilenții soldați ai Contelui nu i-au dat răgaz și au arestat-o cu brutalitate!?! Ideea în sine a introducerii publicului în miezul acțiunii ar fi putut fi întrucâtva eficientă (mă gândesc că la Opera de Stat din Viena procesiunea inchizitorilor înaintea tabloului „Autodafé” din „Don Carlos” ocupă, cu mare tapaj, o pauză întreagă și tot marele foyer), numai că aici prinderea Azucenei a fost percepută doar de mâna de spectatori aflați ocazional în preajma acesteia, la... bufet.

Ciudate au fost și aparițiile nenormale ale Azucenei în primele două tablouri, în timpul povestirii lui Ferrando (explicație pleonastică a istorisirii) și al cavatinei Leonorei, când Ines, furioasă, chiar o busculează, după ce Azucena avusese o relaționare stranie cu Leonora. Bizar

Cântul

În rolul titular, tenorul Hector Lopez-Mendoza a abordat eroicul personaj cu glasul său plăcut timbrat, de culoare eminentamente lirică. S-a descurcat bine, fără probleme, în sensul că a îngroșat sunetul pentru a-i conferi oarecare pondere, a frazat frumos și cultivat, s-a ferit de atacurile periculoase, a cântat – evident – liric, câteodată emoționant cu multe aparté-uri („Mal regendo” din actul secund) sau mezzevoci în aria „Ah sì, ben mio”. Una peste alta, Lopez-Mendoza a fost un Manrico mai mult menestrel decât războinic, deși partitura verdiană îi cerea ambele ipostaze.

Baritonul Sándor Balla are în fața sa o solidă perspectivă verdiană, pe care a încercat-o în rolul Contelui de Luna, cu evidentă creștere de implicare pe parcursul spectacolului. După aria „Il balen del suo sorriso” cântată moale și elegant dar fără prea multă „italianită” în construcția frazei ce s-ar fi cerut dezvoltată mai amplu, artistul a cântat cu aplomb și accente dinamice bine integrate discursului melodic. Balla are o voce importantă cu care va continua pentru acest stadiu al carierei, desigur, abordarea și a altor roluri verdiene de linie.

În seara premierei, și experimentata soprană Carmen Gurban (Leonora) a avut o prestație ascendentă, în care și-a expus glasul său amplu, puternic și strălucitor. Dacă înainte de pauză, în cel de-al doilea tablou, expansiunile acute au funcționat mai puțin convingător, mai apoi totul a reintrat în normal, cu excepția pianisimelor înalte din primul tablou al actului ultim, care au cedat locul unor sunete de forță. Cabaletta „Tu vedrai che amore in terra” nu s-a cântat.

Mezzosoprană Orsolya Veress, frumoasa, eleganta și blonda Azucena, cu o coafură „à la – Iulia Timošenko” devenită instrument de tortură în mâinile soldaților Contelui de Luna, a arătat o voce generos timbrată, cu volum important și accente impetuoase, cu tentă metalică. A cântat cu mare implicare dificilul și dramaticul rol, în care sunetele acute vor spori în rotunjime, siguranță și durată de emisie, sunt convins, pe măsura adâncirii studiului.

În alte roluri au fost distribuiți János Szilágyi (Ferrando), Mária Mányoki (Ines) și Zsombor Rétyi (Ruiz).

Carmen Gurban și Balla Sandor

Hector Lopez și Carmen Gurban

Balla Sandor

Hector Lopez și Veress Orsolya

Hector Lopez, Carmen Gurban și Balla Sandor

Szilagyi Janos, Balla Sandor și Veress Orsolya

Veress Orsolya și Hector Lopez

Veress Orsolya, Manyoki Maria și Carmen Gurban

Veress Orsolya

La pupitru, Szabolcs Kulcsár a condus în general în echilibru, excepție față de rigoarea dorită făcând unele accelerări de tempi în corul țiganilor (actul al II-lea), în intervențiile Leonorei din scena „Miserere” sau în duetul Leonora – Conte de Luna din ultimul act. Orchestra și corul Operei Maghiare (pregătit de același Szabolcs Kulcsár) au sunat bine, mici rezerve venind dinspre asprimea compartimentului de coarde sau de la sonoritatea neîngrijită a atacurilor corului „Or co'dadi, ma fra poco” de la începutul actului al III-lea.

După un mare succes cum a fost premiera, s-a anunțat că următorul spectacol cu „Trubadurul” va avea loc în luna mai, adică după cca 45 de zile, în aceeași distribuție. Mă întreb, de ce după atâta timp? Publicul ar dori să vadă cât mai repede noua producție, unii soliști, ca și ansamblurile, s-ar roda mai bine...